

Ügyszám: NAIH/2016/6003/V.

dr. Kecskés Tamás
r. alezredes részére

Budapesti Rendőr-főkapitányság
VI. kerületi Rendőrkapitányság

Budapest
Pf.: 23
1557

Tisztelt Alezredes Úr!

Alulírott Dr. Péterfalvi Attila, a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (a továbbiakban: Hatóság) elnöke a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 171. § (1)-(2) bekezdéseire hivatkozva **ismeretlen tettes** ellen

feljelentést

teszek a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 219. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző haszonszerzési célból és jelentős érdeksérelem okozásával elkövetett személyes adattal való visszaélés vétségének gyanúja miatt.

Feljelentésem indokaiként az alábbiakat adom elő.

1. Előzmények

A Hatóság a személyes adatok védelméhez és a közérdekű adatok nyilvánosságához való alkotmányos alapjogok érvényesülését felügyelő autonóm államigazgatási szerv, jogállását és hatáskörét az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 38. §-a szabályozza.

A Hatóság telefonos ügyfélszolgálatán több bejelentést kapott a tegnapi nap folyamán, egy újságcikk¹ kapcsán, melyekben a telefonálók a Hatóság eljárását kérték.

A telefonos panaszok és a hivatkozott újságcikk szerint egy – a Bajcsy-Zsilinszky út 31. szám előtt parkoló – kisteherautó rakterében pornográf jellegű filmforgatást végeznek oly módon, hogy a kisteherautó rakterének üvegfa kívülől átláthatatlan, azonban belülről kifelé átlátszó, így az utca képe tulajdonképpen a filmforgatás háttere.

¹ <http://444.hu/2016/10/27/talalkozott-mar-az-imbolygo-budapesti-pornoteherautoval#>

Az autó oldalán a következő figyelmeztetés olvasható egy A/4-es lapon: „A gépjárműben filmforgatás zajlik, mely során adott esetben az elkészített felvétel háttérben tömegfelvétel és nyilvános közéleti szereplés keretében az Ön vagy az Ön felelősségébe tartozó személy képmása is rögzítésre kerülhet. Kérjük Önt, hogy amennyiben nem járul hozzá ahhoz, hogy a felvételen szerepeljen a háttérben, szíveskedjék a gépjárművet és annak környezetét elkerülni.”

Tekintettel arra, hogy a telefonos panaszok alapján valószínűsíthető volt a személyes adatok jogellenes kezelése és a jogellenes adatkezelés személyek széles körét érinti, valamint nagy érdeksérelmet és kárveszélyt is előidézhet, ezért a Hatóság szükségesnek tartotta megvizsgálni a személyes adatok védelméhez való jog érvényesülése érdekében az Infotv. 60. § (4) bekezdése alapján adatvédelmi hatósági eljárás megindításának lehetőségét. A Hatóság ennek érdekében áttekintette a rendelkezésre álló információkat. Az adatkezelő által készített felvételek a www.boxtrucksex.com oldalon érhetőek el fizetős szolgáltatás keretében. A honlapon hozzáférhető tájékoztatók az adatkezelő személyére vonatkozó információt nem tartalmazzák, a „18 U.S.C. 2257 Record-Keeping Requirements Compliance Statement” elnevezésű tájékoztatójuk értelmében a felvételek az „En Entertainment Inc.” tulajdonába tartoznak. A www.boxtrucksex.com oldal whois rekordja szerint a weboldalt a GMO Internet, Inc. regisztrálta.

2. A Hatóság álláspontja

A rendelkezésre álló információk alapján tehát megállapítható, hogy az adatkezelő közterületet is érintő felvételeket készít, amelyen természetes személyek képmása is látható. Az Infotv. 3. § 1-2. pontja alapján valamely azonosítható személy képmása személyes adatnak minősül, és az Infotv. 3. § 10. pontjára tekintettel a felvétel készítése pedig adatkezelésnek tekinthető. Ezen túlmenően az Infotv. 3. § 9. pontja alapján a film készítője adatkezelőnek minősül.

Egy adatkezelés akkor tekinthető jogszerűnek, ha ahhoz az adatkezelő megfelelő jogalappal rendelkezik, amely jogalap lehet akár az Infotv. 5-6. §-ában szereplő rendelkezés, akár más jogszabályhely is, mint jelen esetben a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) rendelkezései.

Az adatkezelő autó oldalán elhelyezett figyelmeztetésében a 2:48. § (2) bekezdésében megfogalmazott két kivételszabályára utalt. Eszerint nincs szükség a felvétel készítéséhez és az elkészített felvétel felhasználásához tömegfelvétel és nyilvános közéleti szereplésről készült felvétel esetén.

2.1. A tömegfelvétel kivétele.

Az irányadó bírósági gyakorlat alapján megállapítható a képmás nyilvánosságra hozatalának tilalma nem vonatkozik a nyilvános eseményekről, rendezvényekről, táj- és utcarészletekről készült felvételekre, amikor tehát az ábrázolás módja nem egyéni, amikor a felvétel összehatásában örökíti meg a nyilvánosság előtt lezajlott eseményeket. A bírói gyakorlat szerint a tömegfelvétel esetén is a nyilvánosságra hozatalkor a felvételen ábrázolt személy hozzájárulására van szükség, ha (az összes körülményre tekintettel) megállapítható a felvétel egyedisége, egyéni portré jellege (BH1985. 17.).

Ezzel összefüggésben azonban tekintettel kell lenni a Ptk. alapvető rendelkezéseire is. A Ptk. 1:3. § (1) bekezdése kimondja, hogy „a jogok gyakorlása és a kötelezettségek teljesítése során a felek a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megfelelően kötelesek eljárni.” Ennek alapján a tömegfelvétel akkor lehet hivatkozási alap, ha a filmfelvétel készítésére a jóhiszeműség és tisztességességek követelményeivel összhangban került sor.

A Hatóság álláspontja szerint megkérdőjelezhető, hogy a felvétel készítése megfelel-e a Ptk. 1:3. § (1) bekezdésében foglalt alapelvnek, amelynek során az alábbi szempontokra szükséges figyelemmel lenni:

- Az autó oldalán elhelyezett figyelmeztetés alapján az utcán tartózkodó személyek nem kaptak pontos tájékoztatást arról, hogy milyen jellegű filmet is forgatnak, amely nagyban befolyásolta volna őket abban, hogy mérlegelhessék egy ilyen film készítésének megengedhetőségét az adott közterületen.
- A tömegfelvétel akkor lehet megfelelő jogalapja a filmfelvétel készítésének, ha a felvételen szereplő személyek számolhatnak annak lehetőségével, hogy róluk felvétel készül. E tekintetben a felvétel készítésének körülményeinek döntő szerepe van. Mivel a közterületen egyébként kisebb feltűnést keltő gépjárműben zajlott a forgatás oly módon, hogy az érintettek egyáltalán nem látták a kamerákat (amely teljesen egyértelművé tette volna a filmforgatást), ezért az autó oldalán elhelyezett A/4-es méretű ismertetés nem elegendő ahhoz, hogy az érintettek számoljanak filmkészítés lehetőségével.
- A Hatóság álláspontja szerint amiatt sem tekinthető jóhiszemű joggyakorlásnak a filmfelvétel ilyen körülmények közötti készítése, mivel magának az adatkezelőnek is tisztában kellett volna lennie azzal, hogy az érintettek túlnyomó többsége nem kíván egy ilyen felvételen szerepelni, és tiltakozna az ellen, hogy képmása ilyen kontextusban szerepeljen egy filmben.

A Hatóság álláspontja szerint az adatkezelő a Ptk. 1:3. § (1) bekezdésére tekintettel nem fogadható el filmfelvétel készítésének jogalapjaként a Ptk. 2:48. § (2) bekezdésében szereplő „tömegfelvétel” fordulata.

2.2. A nyilvános közéleti szereplés kivétele

A Hatóság álláspontja szerint a nyilvános közszereplés fogalmát illetően korábban mind a bírói gyakorlat, mind a jogirodalom egységes álláspontot képviselt. Eszerint közszereplésnek az a megnyilvánulás minősül, amely befolyással bír a társadalom szűkebb vagy tágabb életére, kihatással van a helyi vagy országos viszonyok alakulására, a kisebb vagy nagyobb közösségek életére, érdeklődésére, szokásaira.

A Hatóság több állásfoglalásában is ezen objektív körülmény mellett rámutatott arra, hogy a nyilvános közszereplésnek van egy szubjektív oldala is: a közszereplés vállalása az érintett részéről. Nem önmagában az esemény jellegéből kifolyólag, hanem egyéni döntéssel és legalább ráutaló magatartással lesz valakiből közszereplő. A Ptk. 2:48. § (2) bekezdése is ugyanis egyfajta általános vélelmet állít fel tekintetben, hogy az érintett azáltal, hogy valamely rendezvényen megjelenik, hozzájárul ahhoz is, hogy róla felvételek készülhetnek.

Ennek megfelelően szükséges a ráutaló magatartás közelebbi meghatározása: mitől lesz egy cselekvés már olyan „hallgatóságos hozzájárulás”, amelynek következtében a nyilvános közszereplésről beszélhetünk. A Hatóság álláspontja szerint ráutaló magatartásnak, mint hozzájárulásnak a sarokpontja az önkéntesség. Az információs önrendelkezési jog világában önkéntességről akkor beszélhetünk, ha valódi választási lehetőség áll az érintett rendelkezésére. Amennyiben a hozzájárulás következményei aláássák az egyén választási szabadságát, a hozzájárulás nem minősül önkéntesnek.

A Hatóság szerint a filmfelvétel készítésével összefüggésben nem teljesülnek sem az objektív, sem a szubjektív kritériumok:

- Egyrészt a Hatóság álláspontja szerint egy ilyen jellegű film esetében, a „forgatáson való részvétel” nem tekinthető közszereplésnek: pusztán amiatt, mert valaki az utcán tartózkodik, egy ilyen jellegű filmben nem válik közszereplővé.
- Ebből fakadóan hiányzik a szubjektív oldala is a közszereplésnek, hiszen az érintettek nem „a közszereplést vállaló tudatossággal” jelennek meg a felvételeken.

Mindezekre figyelemmel a Hatóság álláspontja szerint nem fogadható el filmfelvétel készítésének jogalapjaként a Ptk. 2:48. § (2) bekezdésében szereplő „nyilvános közéleti szereplés” fordulata sem.

2.3. A kamerázással megvalósuló adatkezelés során az adatkezelőnek az Infotv. szabályainak is meg kell felelnie. Az Infotv. 4. (1) bekezdése értelmében személyes adat meghatározott célból, jog gyakorlása és kötelezettség teljesítése érdekében kezelhető. Az adatkezelésnek minden szakaszában meg kell felelnie az adatkezelés céljának, az adatok felvételének és kezelésének tisztességesnek és törvényesnek kell lennie. Ahhoz, hogy az adatkezelés jogszerű legyen, nélkülözhetetlen továbbá megfelelő jogalap megléte és annak igazolása az adatkezelő részéről. Tekintettel arra, hogy a fentiekben kifejtettek szerint a folytatott adatkezelés nem felel meg az Infotv. hivatkozott alapelvének, továbbá az is megállapítható, illetve az Infotv. 5-6. §-aiban rögzített jogalapokkal sem rendelkezik, a Hatóság álláspontja szerint a végzett adatkezelés sérti az érintettek információs önrendelkezési jogát.

3. Következtetések

Tekintettel arra, hogy az adatkezelő személye nem ismerhető meg a rendelkezésre álló adatokból, valamint hogy a Hatóság nem rendelkezik nyomozati jogkörrel, továbbá arra, hogy a személyes adatok jogellenes kezelése haszonszerzési célra irányul, amellet alkalmas jelentős jogsérelem előidézésére is, ezért indokolt a Btk. 219. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző jelentős érdeksérelem okozásával elkövetett személyes adattal való visszaélés vétségének gyanúja miatt a büntetőeljárás lefolytatása.

A nyomozás lefolytatása kapcsán a VI. kerületi Rendőrkapitányság hatásköre és illetékessége a Be. 36. § (1) bekezdése, továbbá a Rendőrség nyomozó hatóságainak hatásköréről és illetékességéről szóló 25/2013 (VI. 24.) BM rendelet 2. § (5) bekezdésén és 3. § (1) bekezdésén alapul, tekintettel arra, hogy az elkövetés helye az 1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 31. szám előtti közterület.

Fentiek alapján kérem, hogy a VI. kerületi Rendőrkapitányság szíveskedjen a felmerült bűncselekmény kapcsán a nyomozást elrendelni és a büntetőeljárást lefolytatni.

Budapest, 2016. október 28.

Üdvözlettel:

Dr. Péterfalvi Attila
elnök
c. egyetemi tanár